

RISICO'S EN REGULERING VAN BIOLOGISCHE GEWASBESCHERMING

Patrick DE CLERCQ

Laboratorium voor Agrozoölogie
Vakgroep Gewasbescherming
Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen
Universiteit Gent

EXOTEN IN DE BIOLOGISCHE GEWASBESCHERMING

- Ongeveer de helft van de geleedpotige natuurlijke vijanden (roofmijten en –insecten, sluipwespen) die worden gebruikt voor biologische plaagbestrijding in Europa zijn uitheems, zoals de sluipwesp *Encarsia formosa* en de roofmijt *Phytoseiulus persimilis*
- Dit houdt verband met:
 - de noodzaak om exotische plagen te bestrijden
 - de specifieke klimaatsomstandigheden in de percelen waar de plaagproblemen zich voordoen (bv. verwarmde glasteelten)
 - de globalisering van de markt

**Twee belangrijke uitheemse natuurlijke vijanden:
Encarsia formosa en *Phytoseiulus persimilis***

EXOTEN IN DE BIOLOGISCHE GEWASBESCHERMING

- Wanneer deze exoten **ontsnappen** uit de landbouwpercelen waarin ze werden losgelaten (bv. serres) kunnen ze (semi-)natuurlijke biotopen binnendringen
- Als ze zich kunnen handhaven en vooral wanneer ze weinig specifiek zijn in hun voedselkeuze, kunnen ze **verstoringen** veroorzaken in natuurlijke ecosystemen:
 - door het aanvallen van niet-doelorganismen (bv. bedreigde soorten)
 - door in competitie te treden met inheemse soorten voor voedsel of ruimte

EXOTEN IN DE BIOLOGISCHE GEWASBESCHERMING

- Ondanks de veelvuldige loslatingen van uitheemse biologische bestrijders sinds meer dan 100 jaar, zijn er geen aanwijzingen dat soorten als gevolg hiervan verdwenen zijn, maar er werden wel ecologische verschuivingen vastgesteld

CASE STUDY: *HARMONIA AXYRIDIS* veelkleurig aziatisch lieveheersbeestje

- Een **polyfage roofkever** afkomstig uit Centraal- en Oost-Azië
- Op verschillende momenten **geïntroduceerd** in Europa sinds de jaren 1960
- Recente **vestiging** in West-Europa als gevolg van gebruik in serres tegen bladluisplagen sinds 1997
- Er is grote **media-aandacht** voor de negatieve aspecten van deze "invasieve soort" vooral ingegeven door de overlast door **overwintering** in huizen en de gevreesde impact op **inheemse lieveheersbeestjes**
- **Wetenschappelijke studies** zijn nodig om deze neveneffecten in kaart te brengen

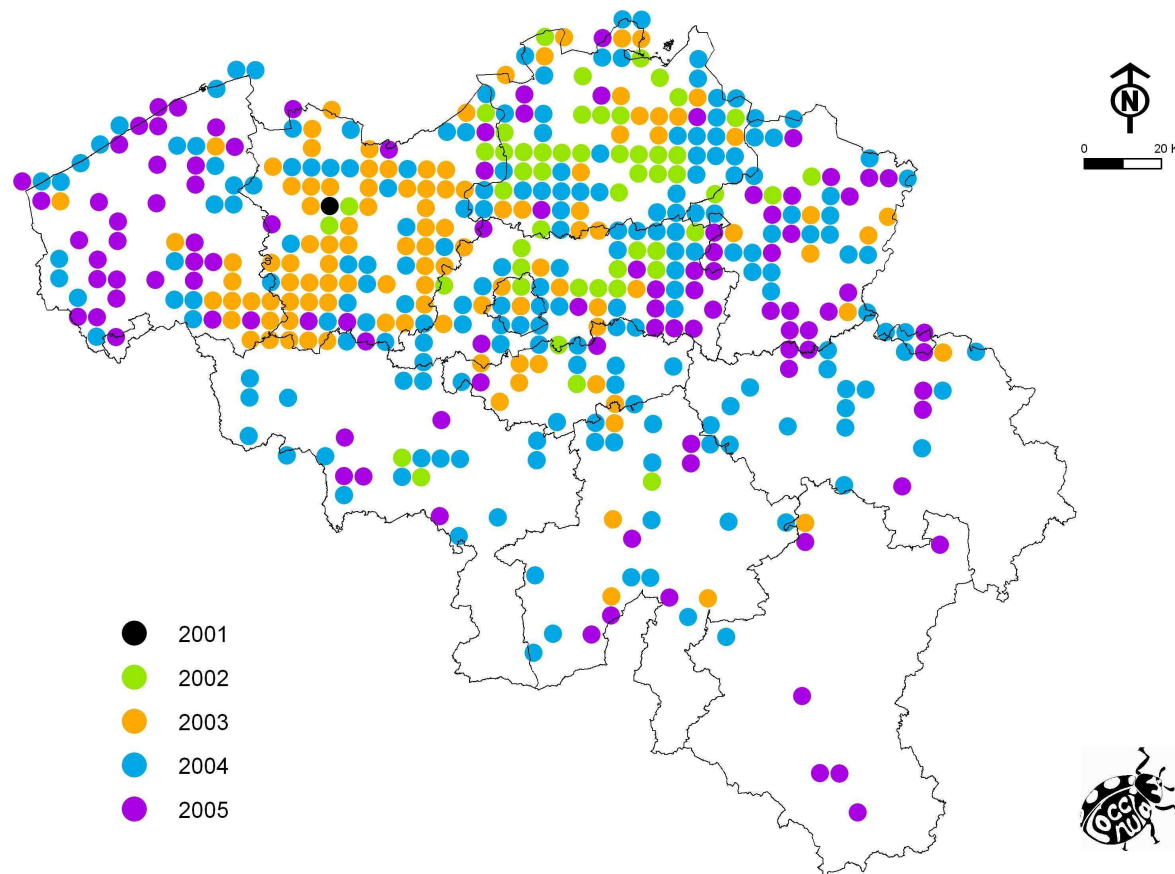

Het veelkleurig aziatisch lieveheersbeestje

Harmonia axyridis

Harmonia axyridis in België (bron: Coccinula werkgroep)

H. axyridis valt larven en poppen van het inheemse tweestippelig lieveheersbeestje aan

Overwinteringsaggregaties van *H. axyridis*

HOE HIERAAN VERHELPEM?

- Meer onderzoek moet uitgaan naar het potentieel van **inheemse nuttige soorten** voor de biologische gewasbescherming
- Bepaalde risicovolle biologische bestrijders, zoals het aziatisch lieveheersbeestje, worden door de **producenten** zelf van de markt gehaald (imagoprobleem => "zelfregulering")
- Om de rol van de biologische plaagbestrijding als duurzame gewasbeschermingsmethode (in vergelijking met chemische pesticiden!) te vrijwaren, dringt een éénduidige en éénvormige **regulering** zich op

REGULERING

- Verschillende documenten werden in het laatste decennium opgesteld met het oog op een regulering van het **invoeren** en **uitzetten** van ongewervelde biologische bestrijders (FAO, EPPO, OESO; ERBIC)
- Dit heeft geleid tot het implementeren van uiteenlopende regelgevingen in een aantal Europese landen
- Nederland: **flora- en faunawet**: vrijstellingslijst en aanvraag tot "ontheffing" op basis van dossier
- Sommige landen hebben wel een wettelijk kader (bv. rond natuurbescherming), maar er is geen concrete invulling m.b.t. biologische gewasbescherming (België: regio's!)

REGULERING

- Er is noodzaak aan een **harmonisering** van de regelgeving in Europees kader:
 - werkgroep International Organisation for Biological Control (**IOBC**)
 - Europees beleidsondersteunend onderzoek: **REBECA**
- Het doel is het ontwikkelen van **concrete richtlijnen** voor beleidsmakers en aanvragers (producenten, wetenschappelijke instellingen) om betrouwbare **risicoanalyses** te kunnen uitvoeren bij het invoeren of uitzetten van biologische bestrijders

